

Podhalańska Państwowa Uczelnia Zawodowa w Nowym Targu

Informacje ogólne

Nazwa zajęć	Środowiskowe uwarunkowania turystyki i rekreacji (do wyboru)
Kod zajęć	TR.SL.111
Status zajęć	podstawowe
Wydział / Instytut	Instytut Nauk Humanistycznych i Turystyki
Kierunek studiów	Turystyka i Rekreacja
Specjalizacja	

Forma studiów	Rok studiów	Semestr	Forma zajęć	Wymiar zajęć	Liczba punktów ECTS
Stacjonarne	1	1	Wykład	15.0	4.0
			Ćwiczenia audytoryjne	30.0	

Poziom studiów	studia pierwszego stopnia
Profil	Praktyczny
Osoba odpowiedzialna za program zajęć	dr Adam Mroczka
Wymagania (Kompetencje wstępne)	Podstawy wiedzy o środowisku naturalnym na poziomie szkoły średniej z zakresu geografii i biologii. Umiejętność wyszukiwania właściwej literatury. Zdolność percepcji treści wykładowych.
Założenia i cele zajęć	Zrozumienie funkcjonowania człowieka, w tym turysty i rekreanta, w systemie przyrodniczym. Pokazanie uwarunkowań i możliwości jakie daje środowisko naturalne dla realizacji działań turystycznych i rekreacyjnych. Analiza interakcji między przyrodą a człowiekiem, ze szczególnym uwzględnieniem aktywności turystyczno-rekreacyjnej.

Nakład pracy studenta - bilans punktów ECTS

Nakład pracy studenta niezbędny do uzyskania efektów uczenia się	Obciążenie studenta
	Studia

	stacjonarne	
Obciążenie studenta na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów, w tym:	godz.: 50	
udział w wykładach	15	
udział w ćwiczeniach	30	
Dodatkowe godziny kontaktowe z nauczycielem (godz.)	3	
Udział w egzaminie (godz.)	2	
Obciążenie studenta związane z jego indywidualną pracą związaną z zajęciami organizowanymi przez uczelnię, w tym:	godz.: 50	
Samodzielne studiowanie tematyki zajęć/ przygotowanie się do wykładu (godz.)	10	
Samodzielne studiowanie tematyki zajęć/ przygotowanie się do: ćwiczenia (godz.)	10	
Przygotowanie do zaliczenia/ egzaminu (godz.)	25	
Wykonanie prac zaliczeniowych (referat, projekt, prezentacja itd.) (godz.)	5	
Suma (obciążenie studenta na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia oraz związane z jego indywidualną pracą związaną z tymi zajęciami)	godz.: 100	ECTS: 4
Obciążenie studenta w ramach zajęć kształtujących umiejętności praktyczne	godz.: 0	

Efekty uczenia się

Efekty uczenia się		Odniesienia do kierunkowych efektów uczenia się	Sposób weryfikacji efektów uczenia się
Wiedza: student zna i rozumie			
	Zna i rozumie zależność człowieka od podstawowych zjawisk przyrodniczych	-K_W08	Kolokwium Odpowiedź
	Ma podstawową wiedzę w zakresie liczbowego ujęcia i opisu zjawisk przyrodniczych	-K_W21	Kolokwium Odpowiedź
Umiejętności: student potrafi			
	Potrafi wykorzystać różne źródła informacji o środowisku naturalnym dla potrzeb turystyki i rekreacji	-K_U20	Realizacja zleconego zadania
	Potrafi wyrażać własne opinie dotyczące styku środowiska naturalnego i aktywności turystyczno-rekreacyjnej	-K_U05 -K_U16	Realizacja zleconego zadania
	Potrafi wykorzystać podstawowe narzędzia poznawcze dla opisu i oceny cech środowiska naturalnego w kontekście ich przydatności dla turystyki i rekreacji	-K_U19	Kolokwium
Kompetencje społeczne: student jest gotów do			

	Jest gotów aby właściwie zachować się w środowisku naturalnym realizując zadania w sposób zapewniający bezpieczeństwo własne i innych użytkowników	-K_K11	Ocena wypowiedzi Ocena zachowania

Formy i metody kształcenia

Wykład
Ćwiczenia
Analiza przypadku
Referat
Samokształcenie

Treści programowe

Wykład

1. Problematyka zajęć. Wymagania zaliczeniowe. Pojęcia podstawowe z obszaru środowiska naturalnego i ich znaczenie w kontekście roli środowiska dla aktywności turystyczno-rekreacyjnej.
2. Źródła zagrożeń środowiska na przykładzie tzw. zanieczyszczeń charakterystycznych. Istota problemu. Znaczenie zanieczyszczeń dla aktywności człowieka i jego wydolności.
3. Biologiczne oddziaływanie związków siarki.
4. Oddziaływanie związków azotu i utleniaczy.
5. Pyły w środowisku i ich konsekwencje zdrowotne.
6. Węglowodory i tlenki węgla a zdrowie człowieka i wydolność.
7. Procesy konwersji zanieczyszczeń. Znaczenie konwersji dla stanu środowiska i zdrowia człowieka.
8. Zjawisko smogu, rodzaje smogów, konsekwencje gospodarcze, zdrowotne, ekonomiczne.
9. Problem norm zanieczyszczeń a zdrowie człowieka. Obszary „chronione” i „specjalnie chronione” w kontekście norm stężeń zanieczyszczeń.
10. Problem jakości środowiska naturalnego a uprawianie aktywności fizycznej.
11. Przeciwdziałanie zanieczyszczaniu środowiska, znaczenie utrzymywania właściwego stanu przyrody dla aktywności fizycznej.
12. Zjawisko efektu cieplarnianego i jego rola w różnych aspektach funkcjonowania człowieka.
13. Środowisko naturalne i przyroda jako podstawowy zasób warunkujący trwanie i rozwój turystyki i rekreacji.

Ćwiczenia audytoryjne

1. Przesłanki znaczenia środowiska naturalnego dla turystyki, rekreacji i sportu.
2. Źródła informacji o środowisku i aktywności turystyczno-rekreacyjnej w środowisku - literatura podręcznikowa, czasopisma naukowe. "Inspekcja Ochrony Środowiska" - znaczenie instytucji dla ochrony środowiska. Publikacje WIOŚ. Rola i działanie inspektorów WIOŚ. Publikacje GUS. Adresy i portale internetowe jako źródła danych. Sposób wykorzystania i interpretacja danych o środowisku, w tym dla celów turystyczno-rekreacyjnych.
3. Administracja państwowa a środowisko: GDOŚ i RDOŚ w ochronie środowiska. Pozostałe instytucje monitorujące stan środowiska.
4. Astronomiczne uwarunkowania biosfery i ich wpływ na działalność człowieka, w tym ogólnie pojętą aktywność turystyczno-rekreacyjną.
5. Składowe biosfery. Budowa atmosfery. Czynniki ograniczające zasięg penetracji przestrzennej (wysokościowej) człowieka, przy uwzględnieniu aspektów sportowych i turystyczno-rekreacyjnych.
6. Przykłady wykorzystania środowiska powietrznego dla sportu, turystyki i rekreacji (żeglarstwo, windsurfing, flyboarding, parasailing).
7. Inne możliwości wykorzystania atmosfery dla aktywności fizycznej na podstawie referatów studentów.
8. Budowa hydrosfery. Czynniki ograniczające zasięg penetracji człowieka w zbiornikach wodnych.
9. Przykłady wykorzystania środowiska wodnego dla sportu, turystyki i rekreacji (pływanie, piłka wodna, hokej podwodny, snorkeling, standing up paddle, narciarstwo wodne).
10. Inne możliwości wykorzystania hydrosfery dla aktywności fizycznej na podstawie referatów studentów.
11. Przykłady wykorzystania pory zimowej w sporcie, turystyce i rekreacji (bojery, iceflying, iceboarding, snowkiting, snowtubing).
12. Inne możliwości wykorzystania pory zimowej dla aktywności fizycznej na podstawie referatów studentów.
13. Kolokwium zaliczeniowe i omówienie rezultatów kolokwium.

Kryteria oceny osiągniętych efektów uczenia się

Kryteria oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta

Efekt: Zna i rozumie zależność człowieka od podstawowych zjawisk przyrodniczych

5.00 - Ma pełną wiedzę o zależnościach człowieka od czynników środowiska naturalnego. Zależności te potrafi prawidłowo opisywać i interpretować.

4.50 - Ma rzetelną wiedzę o zależnościach między środowiskiem naturalnym a człowiekiem. Potrafi je właściwie opisywać, ale wymaga pomocy przy ich interpretacji.

4.00 - Cechuje się właściwym poziomem wiedzy o zależnościach przyczynowo-skutkowych między człowiekiem a środowiskiem naturalnym, ale czasami ma problem z ich odpowiednim opisem bądź interpretacją.

3.50 - Zna zależności między człowiekiem a środowiskiem naturalnym na poziomie podstawowym. Opis tych zależności często jest niepełny, a ich interpretacja utrudniona, niemniej podejmuje odpowiednie próby w tym zakresie

3.00 - Rozpoznanie zależności między człowiekiem a stanem środowiska naturalnego jest pobieżne, fragmentaryczne. Opisy tych zależności są słabe przy braku odpowiedniej ich interpretacji.

2.00 - Nie rozpoznał zależności między stanem środowiska naturalnego a człowiekiem. Nie wykazuje zainteresowania w tym zakresie.

Efekt: Potrafi wyrażać własne opinie dotyczące styku środowiska naturalnego i aktywności turystyczno-rekreacyjnej

5.00 - wypowiada się jasno i klarownie, na temat, stosuje właściwe słownictwo, wyraźna ekspresja wypowiedzi świadcząca o zaangażowaniu mentalnym w zagadnienie
4.50 - wypowiada się jasno i na temat, ale nie zawsze stosuje właściwe słownictwo, brakuje wyraźnej ekspresji formułowania myśli ale pokazuje pełne zaangażowanie mentalne
4.00 - wypowiada się poprawnie ale nie ujmuje całości zagadnienia, stosuje słownictwo potoczne, wypowiedź jest monotonna ale merytorycznie prawidłowa
3.50 - wypowiedź jest słaba chociaż odnosi się do meritum sprawy, pojawiają się liczne błędy językowe oraz merytoryczne wymagające ingerencji
3.00 - wypowiedź jest niejasna, zawiła, tylko częściowo dotyczy istoty sprawy, słaba orientacja w zagadnieniu, świadczy o małym zainteresowaniu problemem
2.00 - wypowiedź niejasna, brak właściwego słownictwa, nie trzyma się tematu, nie wiadomo czego dokładnie wypowiedź dotyczy.

Efekt: Ma podstawową wiedzę w zakresie liczbowego ujęcia i opisu zjawisk przyrodniczych

5.00 - Doskonale orientuje się w materiałach źródłowych i sposobach zastosowania metod ilościowego opisu stanu środowiska
4.50 - Bardzo dobrze zna materiały źródłowe i sposoby wykorzystania metod ilościowego opisu środowiska
4.00 - Zna sposoby ilościowego opisu stanu środowiska ale wymaga pomocy w ich zastosowaniu
3.50 - Pobieźnie rozpoznał sposoby ilościowego opisu stanu środowiska, nie wykazuje biegłości w tym zakresie
3.00 - Zna tylko fundamentalne podstawy z zakresu ilościowego opisu stanu środowiska
2.00 - Nie zna literatury opisującej zagadnienie, nie rozpoznał żadnych metod ilościowego opisu stanu środowiska

Efekt: Potrafi wykorzystać różne źródła informacji o środowisku naturalnym dla potrzeb turystyki i rekreacji

5.00 - W pełni rozpoznał źródła informacji o środowisku, zarówno teoretycznie jak i praktycznie. Potrafi je świadomie wykorzystać
4.50 - Wystarczająco rozpoznał źródła informacji o środowisku. Jest ich świadomym użytkownikiem gdy zachodzi ku temu potrzeba
4.00 - Zna potrzebne źródła informacji o środowisku naturalnym. Wie jak je wykorzystać w praktyce
3.50 - Ma pełną świadomość istnienia określonych źródeł informacji o środowisku naturalnym, ale ma problemy z ich praktycznym wykorzystaniem
3.00 - Źródła informacji o środowisku naturalnym zna tylko pobieżnie i fragmentarycznie. Słabo orientuje się w możliwościach ich praktycznego wykorzystania
2.00 - Nie zna źródeł informacji o środowisku naturalnym, a więc nie orientuje się jaką mogą spełniać rolę teoretyczną i praktyczną

Efekt: Jest gotów aby właściwie zachować się w środowisku naturalnym realizując zadania w sposób zapewniający bezpieczeństwo własne i innych użytkowników

5.00 - Zainteresowanie zagadnieniami przedmiotów. Pełna znajomość poruszanych zagadnień w kontekście zasad bezpieczeństwa. Właściwa ocena interakcji człowiek-środowisko i wynikających z nich konsekwencji.
4.50 - Właściwa orientacja w zagadnieniach przedmiotowych ale oczekiwanie na sugestie ze strony prowadzącego, brak inicjatywy własnej w podejmowanych wypowiedziach i ocenach stanu ryzyka podejmowanych przedsięwzięć
4.00 - Zainteresowanie problematyką bezpieczeństwa przejawia pod wpływem sugestii prowadzącego. Wystarczająca znajomość zagadnień środowiskowych jako takich. Ocena interakcji człowiek-środowisko właściwa ale niepełna
3.50 - Zainteresowanie problematyką właściwego zachowania się w środowisku przejawia pod wpływem presji prowadzącego, przeciętne rozeznanie w zagadnieniach ale ogólna bierność i brak inicjatywy własnej
3.00 - Słabe zainteresowanie zasadami właściwego zachowania się w środowisku. Znajomość zagadnień środowiskowych pobieżna. Nie dostrzega związków przyczynowo-skutkowych między funkcjonowaniem i bezpieczeństwem człowieka a stanem środowiska. Ocena interakcji między człowiekiem a środowiskiem tylko ogólnikowa
2.00 - Nie wykazuje zainteresowania zasadami właściwego zachowania się w przestrzeni geograficznej. Brak przejawów czynnej postawy w czasie zajęć w kontekście zasad bezpieczeństwa. Bierne podejście do zagadnienia

Efekt: Potrafi wykorzystać podstawowe narzędzia poznawcze

dla opisu i oceny cech środowiska naturalnego w kontekście ich przydatności dla turystyki i rekreacji
5.00 - Poznane na zajęciach narzędzia poznawcze wykorzystuje świadomie, w pełni i przy całkowitym zrozumieniu zagadnienia
4.50 - Wykazuje pełne rozpoznanie narzędzi poznawczych i właściwie interpretuje możliwości ich zastosowania w teorii i praktyce
4.00 - Zna wystarczającą gamę narzędzi poznawczych stosowanych w przedmiocie, ale nie każdy z nich potrafi precyzyjnie zastosować
3.50 - Narzędzia poznawcze rozpoznał pobieżnie, słabo orientuje się w kontekście ich praktycznego zastosowania
3.00 - Narzędzia poznawcze zna tylko fragmentarycznie
2.00 - Nie wykazuje zainteresowania problematyką narzędzi poznawczych; nie zna ich zarówno od strony teoretycznej, jak i praktycznej

Efekt: Zna i rozumie zależność człowieka od podstawowych zjawisk przyrodniczych

5.00 - Ma pełną wiedzę o zależnościach człowieka od czynników środowiska naturalnego. Zależności te potrafi prawidłowo opisywać i interpretować.
4.50 - Ma rzetelną wiedzę o zależnościach między środowiskiem naturalnym a człowiekiem. Potrafi je właściwie opisywać, ale wymaga pomocy przy ich interpretacji.
4.00 - Cechuje się właściwym poziomem wiedzy o zależnościach przyczynowo-skutkowych między człowiekiem a środowiskiem naturalnym, ale czasami ma problem z ich odpowiednim opisem bądź interpretacją.
3.50 - Zna zależności między człowiekiem a środowiskiem naturalnym na poziomie podstawowym. Opis tych zależności często jest niepełny, a ich interpretacja utrudniona, niemniej podejmuje odpowiednie próby w tym zakresie
3.00 - Rozpoznanie zależności między człowiekiem a stanem środowiska naturalnego jest pobieżne, fragmentaryczne. Opisy tych zależności są słabe przy braku odpowiedniej ich interpretacji.
2.00 - Nie rozpoznał zależności między stanem środowiska naturalnego a człowiekiem. Nie wykazuje zainteresowania w tym zakresie.

Efekt: Ma podstawową wiedzę w zakresie liczbowego ujęcia i opisu zjawisk przyrodniczych

5.00 - Doskonale orientuje się w materiałach źródłowych i sposobach zastosowania metod ilościowego opisu stanu środowiska

4.50 - Bardzo dobrze zna materiały źródłowe i sposoby wykorzystania metod ilościowego opisu środowiska

4.00 - Zna sposoby ilościowego opisu stanu środowiska ale wymaga pomocy w ich zastosowaniu

3.50 - Pobieźnie rozpoznał sposoby ilościowego opisu stanu środowiska, nie wykazuje biegłości w tym zakresie

3.00 - Zna tylko fundamentalne podstawy z zakresu ilościowego opisu stanu środowiska

2.00 - Nie zna literatury opisującej zagadnienie, nie rozpoznał żadnych metod ilościowego opisu stanu środowiska

Forma weryfikacji osiągnięć studenta i warunki zaliczenia zajęć

Forma zajęć	Metoda weryfikacji	Waga	Procent
Wykład Ćwiczenia audytoryjne	Kolokwium	85	85.0 %
	Ocena zachowania	2	2.0 %
	Ocena wypowiedzi	2	2.0 %
	Realizacja zleconego zadania	9	9.0 %
	Odpowiedź	2	2.0 %

Informacja dodatkowa zaliczenia:

Kolokwium ma decydujące znaczenie w kształtowaniu ostatecznej oceny. "Zlecone zadanie" to np. wykonanie prezentacji bądź referatu, natomiast pozostałe składowe oceny odnoszą się do stopnia zaangażowania studenta w realizację zajęć.

Wykaz zalecanego piśmiennictwa

Wykaz literatury podstawowej

Lp. Pozycja
1. Dobrzańska B. 2012. Ochrona środowiska przyrodniczego. Wyd. Nauk. PWN, Warszawa.
2. Jalinik M. (red.) 2018. Tourism on naturally valuable areas. Conference Papers., IVth Internat. Conf., EkoPress, Białowieża.
3. Krupa J., Szpara K. (red.) 2019. Problems of the natural and cultural environment protection of the Dynowskie Foothills in the aspects of sustainable tourism development, Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej, Dynów.
4. Pyłka-Gutowska E., 2006. Ekologia z ochroną środowiska, Oświata, Warszawa.
5. Trzcińska D., Kierzkowska J.S. 2020. Bezpieczeństwo ekologiczne w realizacji zadań publicznych, Wyd. Difin, Warszawa.
6. Zaręba D. 2020. Ekoturystyka, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa.

Wykaz literatury uzupełniającej

Lp. Pozycja
1. Dziuba D. 2011. Environmental issues. Wyd. Uniw. Łódzkiego, Łódź. (materiały z jęz. ang. o środowisku dla studentów)
2. Kalinowska A. (red.) 2011. Różnorodność biologiczna w wielu odsłonach: wybrane zagadnienia z ekologii i ochrony środowiska, Uniwersyteckie Centrum Badań nad Środ. Przyrod., Uniw. Warszawski, Warszawa.
3. Ochrona Środowiska. Environment. 2021. Zakład Wydawnictw Statystycznych, GUS, Warszawa.